

Parashat Vayetze
Romance, Love, and Marriage
Rabbi Shai Finkelstein

בראשית פרק כט פסוקים י-יא

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל בַּת־לָבָן אָחִי אִמּוֹ וְאֶת־צֹאן לָבָן אָחִי אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגְּלֵ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבָּאָר וַיִּשָּׁק אֶת־צֹאן לָבָן אָחִי אִמּוֹ: וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיֵּשָׂא אֶת־קִלּוֹ וַיִּבְנֶה.

בראשית פרק כט פסוקים יח-כ

וַיֵּאָהֱב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבְדָּךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בַּתֶּךָ הַקְטַנָּה: וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תַּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתַּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר שָׁבָה עִמָּדִי: וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְהִיו בְּעֵינָיו כְּיָמִים אַחָדִים בְּאֶהְבָתוֹ אֹתָהּ:

בראשית כט פסוקים כג-ל

וַיְהִי בַעֲרֵב וַיִּקַּח אֶת-לָאָה בְּתוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלֶיהָ: וַיִּתֵּן לָבֶן לָהּ אֶת-זֶלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלָאָה בְּתוֹ שִׁפְחָהּ: וַיְהִי בְּבֹקֶר וַהֲנֶה-הוּא לָאָה וַיֹּאמֶר אֶל-לָבֶן מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בָרַחֵל עֲבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה רַמִּיתָנִי: וַיֹּאמֶר לָבֶן לֹא-יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוֵמִנוּ לְתֵת הַצִּיעִירָה לַפָּנִי הַבְּכִירָה:

מֵלֵא שִׁבְעַת זֹאת וְנִתְּנָה לָךְ גַּם-אֶת-זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שִׁבְעַת-שָׁנִים אַחֲרוֹת: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת זֹאת וַיִּתֵּן-לוֹ אֶת-רַחֵל בְּתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּתֵּן לָבֶן לְרַחֵל בְּתוֹ אֶת-בְּלָהָה שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָהּ: וַיָּבֵא גַם אֶל-רַחֵל וַיֹּאמֶר גַּם-אֶת-רַחֵל מֵלֵאָה וַיַּעֲבֹד עִמָּו עוֹד שִׁבְעַת-שָׁנִים אַחֲרוֹת:

רמב"ן בראשית כט פסוק ל

וַיֹּאמֶר גַּם אֶת רַחֵל הַזִּכִּיר הַכָּתוּב שְׁנֵים אֶהָב רַחֵל יוֹתֵר מֵלֵאָה, וְהַטָּעַם בַּעֲבוּר כִּי הִטָּבַע לְאֶהָב יוֹתֵר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר יָדַע הָאָדָם בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּעִנְיָן שֶׁהַזִּכִּירוֹ חֻכָּמִים בְּנָשִׁים (סנהדרין כב), וַאֲיֵנָּה כוֹרֶתֶת בְּרִית אֶלָּא לְמִי שֶׁעָשָׂה כָּלִי, וְהִנֵּה יַעֲקֹב אֶהָב רַחֵל מֵלֵאָה שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ הָאָרֶץ, וְזֶה טָעַם "גַּם".

ספורנו בראשית כט פסוק ל

וַיֹּאמֶר גַּם אֶת רַחֵל. לֹא בִשְׁבִיל הָאִשּׁוֹת בְּלֹבֵד אֲבָל גַּם בְּאִשֶּׁר הִיא רַחֵל בִּשְׁבִיל מַעֲשֵׂיהָ הַנִּמְשָׁכִים לְצוּרָתָהּ הָאִשִּׁית.

הנצי"ב העמק דבר בראשית כט פסוק ל

גַּם אֶת רַחֵל מֵלֵאָה. הָאִי גַם מִיּוֹתֵר וּפִירוּשׁוֹ שֶׁבִּמְשָׁךְ שֶׁלֹּא נִשָּׂא אֶת רַחֵל לֹא הִרְגִּישָׁה לֹאָה שֶׁאִינִי אוֹהֵב אוֹתָהּ שֶׁהָרִי מ"מ הִתְנַהֵּג עִמָּה כְּדֶרֶךְ אִשּׁוֹת. וַיֵּשׂ אֲנָשִׁים שֶׁאִינִי בִּטְבַעַם לְהִיּוֹת מְקוֹרְבִים כ"כ לְנִשְׁוֹתֵיהֶם וְלֹא מִחֲמַת שִׁנְאָה הוּא. אֲבָל מִשְׁעָה שֶׁנִּשָּׂא גַם אֶת רַחֵל הִרְגִּישָׁה לֹאָה שֶׁמִּתְקָרֵב אֶל רַחֵל יוֹתֵר. וְעַדִּינִן לֹא הִרְגִּישָׁה שֶׁהוּא שׁוֹנֵא אוֹתָהּ אֲלֵא חֲשֵׁבָה שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת רַחֵל בְּיוֹתֵר.

בראשית פרק ל פסוקים א-ב

וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יִלְדָּה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבֵּה-לִּי בָנִים וְאִם-אֵין מִתָּה אֲנֹכִי: וַיִּחַר-אַף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הִתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר-מָנַע מִמֶּךָ פְּרִי-בֶטֶן:

רש"י בראשית פרק ל פסוק א

הבה לי. וכי כף עשה אביך לאמך? והלא התפלל עליה.

אבן עזרא בראשית פרק ל פסוק א

הבה לי בנים. שתתפלל לשם כאשר עשה אביך.

בראשית רבה, עא:ז

ויחר אף יעקב ברחל ויאמר וגו', אמר לו הקדוש ברוך הוא כף עונים את המעיקות, חייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה. ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן, ממך מנע ממני לא מנע. אמרה לו כף עשה אביך לאמך, לא חגר מתניו כנגדה. אמר לה אבי לא היה לו בנים אבל אני יש לי בנים. אמרה לו וזקינד לא היה לו בנים, וחגר מתניו כנגד שרה. אמר לה יכולה את לעשות כשם שעשיתה וקנתי. אמרה לו מה עשיתה, אמר לה הכניסה צרתה לתוך ביתה. אמרה לו אם הדבר הזה מעכב (בראשית ל, ג): הנה אמת בלהה בא אליה ואבנה גם אנכי, מה זו נבנית על ידי צרתה אף זו נבנית על ידי צרתה.

רמב"ן בראשית פרק ל פסוק א

הבה לי בנים אמרו המפרשים, שתתפלל עלי, "ואם אין מתה אנכי", לשון רש"י, שמי שאין לו בנים חשוב כמת, והוא מדרש רבותינו. ואני תמה, אם כן למה חרה אפו, ולמה אמר "התחת אלהים אנכי", ושומע אל צדיקים ה', ומה שאמר אבא לא היו לו בנים אני יש לי בנים, ממך מנע ממני לא מנע, וכי הצדיקים אינן מתפללים בעד אחרים, והנה אליהו ואלישע התפללו בעד נשים נכריות. ונראה שבשביל זה תפסוהו רבותינו, אמרו בבראשית רבה, אמר לו הקב"ה, כף עונים את המעיקות, חייך שבניך עתידין לעמוד לפני בנה. ועל דרך הפשט אמרה רחל ליעקב שיתן לה בנים, ובאמת דעתה לאמר שיתפלל עליה, אבל שיתפלל עליה עד שיתן לה בנים על כל פנים, ואם אין שתמית עצמה בצער. דברה שלא כהגון בקנאותה, וחשבה כי באהבתו אותה יתענה יעקב וילבש שק ואפר ויתפלל עד שיהיו לה בנים שלא תמות בצערה.

מלבי"ם בראשית פרק ל פסוק א

ותרא רחל. רחל חשבה שמה שלא ילדה אינו בסבתה רק בסבת יעקב, עז"א כי לא ילדה ליעקב, שכבר כתבו חכמי הטבע שהאהבה היתירה תמנע ההולדה לפעמים, או שחשבה כפי מ"ש למעלה שהוא ענין השגחיי מסובב ג"כ מרוב האהבה, כמ"ש וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה, ולכן ותקנא רחל באחתה, כי חשבה טוב היה לה שתהיה היא השנואה בלבד שתלד בנים, וע"כ אמרה ליעקב הבה לי בנים כי בו הדבר תלוי.